№. 184. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS- BLAD,

Zaturdag 4 Augustus.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *BREDA*, gelet op hunne bij koninklijk besluit van den 24sten December 1829, n°. 138, hun verleend, dat de *buitengewone* vacaturen in het Stedelijk Kies Kollegie, na zes jaren moeten vervuld worden;

In aanmerking nemende, dat er door het overlijden van den heer J. C. van Nassau, die als nt 1836 herkozen, tot 1845 zitting had, eene *buitengewone* vacature te ontstaan;

Gelet op art. 12 van het Reglement voor het Stedelijk Bestuur, houdende bepalingen omtrent de te observeren formaliteiten voor de verkiezing.

Brengen hij deze ter kennisse der Ingezetenen, die vermeenen bevoegd te zijn het Stemregt uit te oefenen, of de vereischten te bezitten om tot Kiezers te kunnen worden benoemd, dat de Naamlijsten voor beiden, uit de Kohieren van 's Rijks Directe Belastingen opgemaakt, van den 14den tot den 23sten Augustus aanstaande, dagelijks, uitgezonderd op Zon- en Feestdagen, des morgens van negen tot twaalf, en des namiddags van drie tot zes ure, ter Stads Secretarij, ter inzage zullen voorhanden liggen; met uitnoodiging op dezoodanigen wier namen op deze lijsten niet mogten voorkomen en echter zouden vermeenen daarvan ten onregte te zijn weggelaten, daarvan alsdan opgave te doen; ter beoordeeling van welke bevoegdheid, de artikels van voorm. Reglement kunnen gemeedeeld worden, wier inhoud als nu volgt:

» Art. 2. Voor stemgeregtigden worden gehouden zij, die ten minste » gedurende het laatst verloopene jaar ingezetenen der stad, of van der- » zelver grondgebied geweest, en nog werkelijk op het oogenblik zelve » ingezetenen daarvan zijnde, den ouderdom van 23 jaren hebben ver- » vuld, jaarlijks in de verponding, en verdere beschrevene Rijksmidde- » len, buiten het patentregt, betalen niet beneden de vijftien guldens » (de opcenten voor het Rijk daaronder begrepen), aan de wettelijke » verpligtingen aangaande de nationale militie, naar aanleiding der grond- » wet op hen gelegd, tot op het oogenblik toe hebben voldaan, en niet » vallen in de termen van uitsluiting, bij het volgende artikel bepaald."

» Art. 3. Van de uitoefening van het Stemregt zijn uitgesloten zij, die » in dienst zijn, of pensioen genieten van eenige vroegere Mogendheid; » hetzij autorisatie des Konings; die zich in staat van gerechtelijke curatel- » delie bevinden, alsmede die, aan welken gerechtelijk een medgezel is » toegevoegd; die in staat van faillissement zijn; die cessie van hunne » goederen gedaan hebben; die een strafbaar vonnis hebben ondergaan, » door geen andere uitspraak of beslissing krachteloos gemaakt; die ten » tijde van de stem-opneming nog in staat van criminele beschuldiging zijn.

» Art. 4. In de beoordeeling der al of niet bevoegdheid tot uitoefening » van het stemregt, naar gelang der betaald wordende jaarlijksche som » in de bovengemelde belastingen, zal alleen in aanmerking worden ge- » nomen het montant, waarop men in die belasting is aangeslagen, ont- » verschillig, of de goederen in de stad zelve, of elders binnen het Rijk, » gelegen zijn en of de daarvoor te betalen belasting al of niet, in eene » andere gemeente wordt voldaan; zullende echter diegene, welke der- » zelver belastings-betaling in eene andere gemeente ten deze zullen willen » doen gelden, verpligt zijn daarvan vooraf aan het stedelijk bestuur » kennis te geven, en, des gevorderd, aan dat Bestuur de bewijzen » van die betaling te vertoonen."

» Art. 5. De belasting wegens panden, in compagnieschap bezeten, » opgebragt wordende, zal aan ieder eigenaar voor zijn aandeel worden » toegerekend, mits de personen, welke daaruit hunne stemgeregtigheid » of bevoegdheid tot het kiezerschap zouden willen ontleenen, werkelijk » als mede-eigenaars van zoodanige panden op de registers der ontvangers » van de directe belastingen bekend staan."

» Art. 6. Wat aangaat het bedrag van belastingen wegens verhuurd » wordende huizen of andere eigendommen, waarvoor de eigenaars zijn » aangeslagen, doch door de huurders aan hun restitutie geschiedt, zal » dit bedrag onder de opbrengst der eigenaren blijven, als alleen daar- » voor bij den Ontvanger bekend staande."

» Art. 7. Zij, welke gehuwd zijn, het zij in gemeenschap van goede- » ren, of daar buiten, met vrouwen, die de bepaalde sommen in de » bovengemelde belastingen ophrengen, zullen, ofschoon ter zake van hun- » nen eigen aanslag niet bevoegd, niettemin ter uitoefening van het stem- » regt worden toegelaten, wanneer zij de overige vereischten in zich ver- » eenigen; zoo als ook de vader van een minderjarig kind, hetwelk de » bepaalde som in de belastingen opbrengt, wanneer hij uit eigen aanslag » niet reeds tot het stemregt mogt bevoegd zijn, tot de uitoefening van » hetzelve zal toegelaten worden, indien hij de overige vereischten bezit; » hetgeen evenzeer het geval zal zijn ten opzigte van een' meerderjarigen » zoon, of eenen der meerderjarige zoons van eene moeder weduwe, » welke zich in gelijk geval bevinden mogt."

» Art. 8. Zoodanige moeders-weduwen, welke verlangen zouden, dat » die uitoefening geschiedde, zullen verpligt zijn dengene van derzelver » zoons door wien zij, bij voorkomende gelegenheden, de uitoefening tot » anderen opzeggens toe zouden begeeren verrigt te hebben, aan het stede- » lijk Bestuur kenbaar te maken, om daarvan de noodige aanteekening » te zullen houden tot narigt; terwijl het voorschreven Bestuur de » moeders-weduwen, voor zoo verre die aan hetzelve mogten bekend » zijn, of door hetzelve ondersteld worden in de termen te zijn deze te » verkeeren, met de vorenstaande bepaling zal bekend maken."

» Art. 9. Het zal onverschillig zijn, of de opgegevene zoon gehuwd, » of ongehuwd is, en al, of niet bij de moeder-weduwe inwoont, mits » hij den ouderdom van 23 jaren vervuld hebbe, en alle verdere ver- » eischten ten aanzien der bekwaamheid tot bekleeding alhoon uitgezonderd, in de » stemgeregtigden gevorderd wordende, bezitte, voor zoo verre hij namelijk » niet reeds uit eigen hoofde het stemregt toekent, daar er door eenen » persoon niet meer dan eene stem kan worden uitgebragt."

» Art. 10. De zes voorgaande artikelen zijn ook tot de bevoegdheid, » om tot het kiezerschap te worden benoemd, toepasselijk, behoudens de » verdere vereischten der kiezers; volgens de bepaling van art. 23 van » dit reglement (de bepalingen van art. 7–10 zijn echter niet toepasselijk » op den *schoonzoon eener weduwe*, wanneer de schoonzoon, niet uit » eigen aanslag in de belastingen, tot de uitoefening van het stemregt of » het kiezerschap kan worden toegelaten)."

» Art. 23. Niemand kan binnen de stad *kiezer* zijn, ten zij hij den » ouderdom van 25 jaren heeft vervuld; binnen het Rijk of desnoods ko- » lonien geboren is, of brieven van naturalisatie bekomen heeft, of wel bij » wetduiding voor Nederlander gehouden wordt, binnen de stad stemge- » regtigd is, en voor een inboorling der stad, of met eene burger-dochter » gehuwd zijnde, gedurende de laatste drie jaren, en voor een inboorling » van het Rijk of genaturaliseerde gedurende de laatste zes jaren, stads- » ingezeten is geweest (zonder dat echter afwezendheid, ten gevolge van » bedieningen door of van wege den Koning opgedragen, in dezen hinder- » lijk zal kunnen zijn,) en voorts jaarlijks in de verponding, en verdere » beschrevene Rijks-middelen, buiten het patentregt, op den voet der » stemgeregtigden betaalt eene som van ten minste Dertig guldens (de » Opcenten voor het Rijk daaronder begrepen)."

» Ook zal tot kiezer niet kunnen benoemd worden hij, die aan eenen » reeds benoemden kiezer in den eersten of tweeden graad van bloedver- » wantschap of zwagerschap bestaat. Twee personen, zich zoodanig be- » staande te gelijker tijd wordende benoemd, zal het lot tusschen hen » beslissen."

Met kennisgeving verder, dat naar aanleiding der 1e. alinea van opgemeld art. 12 aan de stemgeregtigden, eene maand voor den tijd der *gewone* oproeping (zijnde 30 September) biljetten ter invulling zullen worden rondgezonden, met opgave van de ontstane *buitengewone* vacature in dit jaar waarachter eene lijst der aanblijvende kiezers, en met bijvoeging van eene andere lijst, behelzende de namen der personen die de vereischten bezitten, om tot kiezers benoemd te worden.

Wordende wijders, tot onderrigt, hieronder nog overgenomen, de volgende artikelen van het voorschreven reglement:

» Art. 13. Elk stemgeregtigde vult in het hem toekomen biljet in de namen » der personen, welke hij tot kiezers stemt, genomen uit hen, die de ver- » eischten bezitten, en ten zoodanigen getalle, als er kiezers worden ver- » lischt, welk biljet door hem eigenhandig onderteekend, en voorts be- » hoorlijk gesloten wordt.

» Art. 14. De stemgeregtigden, welke hunne naamte kening niet mogten » kunnen schrijven, doen de invulling van het biljet door een ander » verrigten, en doen voorts onder hetzelve door den wijkmeester hunner » buurt, Commissaris van policie, of een ander publiek persoon, ver- » klaren, dat de invulling overeenkomstig hunne opgaaf is geschied."

» Art. 15. De voorschreven biljetten worden op den vierden dag na de » rondzending van wege Burgemeesteren en Wethouders aan de huizen » opgehaald, in eene gesloten bus of kist, met twee onderscheidentlijk » werkende sloten, en van de noodige opening voorzien, waarin de bil- » jetten bij de ophaling kunnen gesloten worden."

» Een der sleutels van de twee opgemelde sloten, wordt, vóór het uit- » zenden der bus of kist, gesteld in handen van den Burgemeester, en » de andere in handen van het eerst in rang zijnde Raadslid; en zal voorts » de bus of kist niet dan in de vergadering van den Raad mogen geopend » worden."

» Art. 17. Bij het nazien en opnemen der stemmen zal hoegenaamd » geen regard worden geslagen op de biljetten, welke, of niet eigenhandig » onderteekend, of niet ingevuld en geverifieerd, *op den voet van art. 14*, » of niet behoorlijk gesloten, mogten gevonden worden, terwijl in geene » aanmerking zullen worden genomen stemmen, uitgebragt op personen, » welke de vereischten niet hebben om tot kiezers benoemd te worden, » gelijk, mede niet de stemmen, welke niet duidelijk genoeg een zekeren » en bepaalden persoon mogten aanwijzen, hoezeer zoodanige biljetten » voor het overige zullen worden aangenomen, indien die anderzins meede » regelmatig zijn."

» Art. 18. Indien in eenig biljet op meer personen stemmen mogten » uitgebragt zijn, dan het getal der te verkiezene beraagt, zullen alleen » in aanmerking genomen worden de eerstgenoemde in zoodanig biljet » tot het getal, als er vereischt wordt; terwijl wanneer een biljet minder » stemmen mogt bevatten, dan er wordt vereischt, zulks niettemin zal » zijn om de uitgebragte stemmen in hetzelve biljet toe te rekenen aan de » personen respectivelijk, die daarbij zijn opgegeven, zoo het biljet an- » derzins in orde is, en aan de bepalingen van dit reglement voldoet.

Breda, den 2den Augustus 1838.

DE ROY,

Ter ordonnantie van dezelven,

De Secretaris der Stad,

H. W. SCHAEPKENS.

Frankrijk.

Parijs, den 1sten Augustus.

De maarschalk *Soult* is aan boord der stoomboot *Météore*, en van eene andere boot vergezeld, beide ter beschikking staande van het buitengewoon fransch gezantschap, na eene overvaart van omtrent 36 uren, van Londen te Havre aangekomen. Bij het naderen der haven, op het oogenblik dat de maarschalk zich naar den wal begaf, werd door de beide vaartuigen een salvo uit het geschut gelost, doch van de reede daarop niet geantwoord. Op de landingsplaats stond een detachement troepen als eerewacht geplaatst, terwijl zich eene menigte volks verzameld had om den maarschalk te begroeten. Aan wal gekomen, werd hij door de militaire autoriteit ontvangen en in de voor hem in gereedheid gebragte appartementen van het hotel der admiraliteit geleid, waar de maire en de onder-prefect hem later, schoon slechts officieus, een bezoek kwamen brengen. Deze ontvangst was geheel andere, dan de maarschalk, na al de eerbewijzen in Engeland hem aangedaan, bij zijne terugkomst in Frankrijk zoude verwacht hebben. Ook vertrok hij reeds den volgenden morgen van Havre, zoo het *Journal du Havre* verzekert, vrij te leur gesteld en ontevreden, en tegen zijn eerst genomen besluit aan, dat zou geweest zijn, om een dag langer in Havre te blijven, de openbare etablissementen te bezigtigen en er de verwachte eerbewijzen te ontvangen. Hier wil men thans, dat de bladen niet ten onregte de opmerking onlangs maakten, dat de hulde die den maarschalk in Engeland bewezen werd eene ijverzuchtige gevoeligheid bij het hof hadden verwekt, en men voorgenomen had, hem bij zijne wederkomst met veel terughouding te ontvangen. De ontvangst te Havre nu zou genoegzaam doen blijken, dat men in Frankrijk niet zeer ingenomen is met het staatkundig gewigt door den maarschalk sedert zijn jongst gezantschap verkregen, en wel omdat men, inzonderheid de Koning, wat daarvan ook door de bladen moge gezegd zijn, verre van het denkbeeld was om hem in het ministerie te doen plaats nemen, uit vreeze, dat hij geheel zelf het bestuur zou willen in handen hebben en zich in het bezit stellen van al den invloed der betrekking van het presidentschap van den raad. Thans had de maarschalk kunnen zien, dat men het er op toelegde, om den eerzuchtigen dunk dien hij te Londen mogt hebben opgedaan, als in rook te doen vervliegen. Men meent dat het gevolg daarvan zijn zal, dat hij niet lang te Parijs zal blijven, maar, na van de ongunstige stemming des kabinets te zijnen aanzien de blijken ontvangen te hebben, spoedig naar zijne landgoederen vertrekken zal.

De maarschalk *Soult* wordt heden in den namiddag te Parijs verwacht.

— Eergisteren is de wagenas van 's konings rijtuig, waarin de koning zelf met Mme. *Adelaide* was gezeten, nabij de barrière de l'Etoile gebroken. Noch Z. M., noch de prinses, wedervoer eenig letsel: zij beslegen onmiddellijk een ander rijtuig. Heden behelst het thans half-officiele orgaan, de *Moniteur Parisien*, eene teregtwijzing van dit voorval, dat door een aantal bladen onnaauwkeurig was vermeld. Het *Journal des Débats* verhaalt er bij, dat op het zien van het ongeval een groot getal nabij zijnde werklieden toesnelden, en een vreugdejuich aanhieven, toen zij vernamen dat den koning geen leed was wedervaren.

— Het *Journal des Débats* behelst heden een betoog ter verdediging van het gedrag des heeren *Molé*, wegens zijne partijdigheid voor de belgische zaak, onlangs in de kamer der pairs openlijk aan den dag gelegd, waarover deze minister in de Algemeene *Augsburgsche Zeitung* werd aangevallen en welk artikel door een onzer oppositie-bladen is overgenomen. Het betoog van het *Journal des Débats* is minder een naauwgezet onderzoek, als hebbende voornamelijk de strekking om aan te toonen, dat der oppositie alle middelen goed zijn om het bestuur aan te vallen, en dat het ministerie de welwillendheid niet betoefde, die het duitsche blad betoogde, dat hetzelve door zulk eene handelwijs buitenslands verliezen zou.

— *Raban*, ten wiens huize onlangs eene geheime werkplaats van kruid en patronen ontdekt werd, is, benevens zijne vrouw, en werkgasten, buiten allen toegang gesteld.

— Men verhaalt heden, dat de voormalige hoofdredacteur van het *Journal du Peuple*, gisteren is gearresteerd geworden; om welke oorzaak is nog onbekend.

— Men zegt dat het gouvernement voornemens is om in de volgende zitting der kamers een ontwerp tot vermindering of geheele afschaffing van de invoerregten op alle stoomwerktuigen aan te bieden.

— Uit het hoofdkwartier van don *Carlos*, in de laatste dagen te Estella gevestigd, wordt, onder dagteekening van den 22sten L., een brief medegedeeld, van een der leveranciers van behoeften voor het karlistisch leger, die aldaar eene maand opgehouden was, zonder betaling voor het geleverde te kunnen erlangen, en thans naar Bayonne werd teruggezonden, met de verzekering, dat hem daar het verschuldigde zou worden uitgekeerd.

Men kan — dus schrijft deze berigtgever, door het opontheud en de teleurstelling welligt voor de zaken van den *Carlos* ongunstig gestemd — thans, nu de Baskiers don *Carlos* verlaten, niet langer meer omtrent zijnen waren toestand misleid worden. Het karlistisch leger telt nog 198 bataillons infanterie en 38 eskadrons kavallerie, maar het drie vierde gedeelte is den oorlog moede en weigert te vechten; bijna al de chefs zijn in ongenade of in de gevangenis; de verwarring is zoo groot, dat de koning zich niet meer veilig gelooft te midden van 28 bataillons zijner beste troepen. Z. M., die den 14den hier is aangekomen, wil iederen dag vertrekken; maar *Maroto* verzet zich regtstreeks daartegen. Nu acht dagen geleden kwam het eerste bataillon van de garde in opstand en werd onmiddellijk ontbonden. Dit voorbeeld zouden verscheidene andere bataillons hebben kunnen volgen, zoo *Maroto* geen halve maand soldij had laten uitbetalen.

» Ik kan de bivouacs der afdeelingen van *Espartero*'s leger uit de kamer zien waarin ik u dezen brief schrijf; men is hier onkundig van de ware bedoelingen dezes generaals, maar zijne werkeloosheid is voor de zaak van den koning noodlottiger dan een krachtige aanval op Estella zou zijn. De desertie onder de karlistische troepen houdt bestendig aan, en *Munagorri* heeft thans bijna 3000 man, alle Baskiers of Navarrezen, in dienst; deze desertie maakt don *Carlos* zigtbaar moedeloos. Z. M. wandelde gisteren een uur lang, met den bisschop van Leon, die op nieuw geheel zijn vertrouwen schijnt te bezitten, op de Place Nueva. Men kon op 's konings wezen de zorgen die hem kwelden lezen; ook woont Z. M. sedert acht dagen geregeld de gebeden bij, die in de kerken van Estella voor den voorspoed der koninklijke wapenen worden gedaan. Deze staat van zaken kan niet lang voorduren, en zoo ik gelukkig genoeg ben van eens stad te kunnen verlaten, die slechts wanorde en regeringloosheid vertoont, zal ik niet minder gelukkig zijn, wanneer ik welbehouden de Pyreneën die zijn van Frankrijk scheiden, zal zijn overgetrokken. Ik ben hier getuige geweest van verscheidene militaire executien, over welke ik mij niet kan uitlaten, maar te Bayonne gekomen zijnde, zal ik u uitvoeriger mededeelen al wat ik gezien en geleden heb in een land dat in geen opzigt met het overige Spanje kan vergeleken worden."

— Van de grenzen schrijft men van den 25sten Julij:

» Een voor Katalonie belangrijk en beslissend gevecht schijnt onder de muren van Berga te zullen plaats hebben. Al de magt van de beide partijen die aan de grenzen hier en daar verspreid waren, verzamelt zich in den omtrek van gezegde plaats.

» De karlisten naar het binnenland geroepen op bevel van hunnen kapitein-generaal, den graaf *van Espagna*, hadden slechts zwakke detachementen voor de douane-dienst achtergelaten. Zij geloofden dezelven sterk genoeg, aangezien ook de christinos die hoogere landstreek verlaten hadden. Hiervan ondervonden, heeft de kommandant van Gerry, *Perruquet*, achtervolgelijk de in de valleijen van Castillon, Escalon en Sirry geplaatste karlistische posten overvallen en vernield. De karlistische soldaten die in de laatste plaats de douane-dienst waarnamen, zouden op het fransch gebied gevlugt en ontwapend zijn."

— De maandelijksche vereeniging ter beurze heeft rustig en zonder variatie in den koers plaats gehad. In de spaansche *Ardoins* was heden eenige rijzing merkbaar, veroorzaakt door een gerucht van de inneming van Estella. Don *Carlos* zelf zou een kogel in de borst gekregen hebben en gevaarlijk gekwetst zijn. Zoo deze tijding, die door een der ochtendbladen, naar eene correspondentie uit Bayonne, is medegedeeld, bevestigd wordt, meent men, dat de koers der *Ardoins* spoedig op 40 zou komen. De noteering was heden (1 *Augustus*): 5 pCt. 111,35; 3 pCt. 69,50; Sp. *Ardoin* 22½; Rom. L. 101⅞.

Duitschland.

Frankfort, den 31sten Julij.

Z. M. de koning van Pruissen is den 27sten uit Töplitz te Berlijn teruggekeerd, vergezeld van den kabinets-minister baron *von Werther*, Hoogstdenzelven gevolgd is. De staats-minister *Rochow* is uit Silezië mede te Berlijn teruggekeerd.

Te Magdeburg is den 26sten Julij, na eene korte bedlegerigheid, overleden de pruissische staats-minister *von Klewitz*.

— Uit Posen vernemt men uit bijzondere berigten het volgende, onder dagteekening van den 20sten:

» De kerkelijke aangelegenheden schijnen — wat ook van andere kanten daarover gezegd is — geenszins nog derzelver beslechting nabij te zijn, daar de roomsche geestelijkheid niet alleen bij haren tegenstand volhardt, maar zelfs met denzelven elken dag ruiterlijk te voorschijn treedt. Vooral heeft het jongste herderlijk schrijven van den bisschop van Ermeland, den heer *von Hatten*, tot dus verre in alles met de pruissische regering overeenkomende, de hoogst verwachtingen derzelve deerlijk teleurgesteld en nieuwe verlegenheid gebaard. De instructie van het tegen den heer *von Dunin* aangevangen crimineele regtsgeding heeft nog tot geen resultaat kunnen leiden. Na lange weifeling, heeft deze prelaat eindelijk, eenige dagen geleden, tegen de jegens hem gevolgd wordende handelwijze geprotesteerd, en den staat het regt ontkend, om hem in de hangende kerkelijke aangelegenheden ter verdediging te roepen. De president *Bielefeld* heeft zich alzoo genoodzaakt gezien om bij de hooge regering nieuwe instructien te vragen. Zoodanig is thans de stand deser zaak, die sedert de verschijning van den gemoedelijken herderlijken brief van den heer *von Hatten*, op eene [illegible] de landschap heeft tot zich getrokken.

— In een bijzonder schrijven uit Hannover van den 25sten leest men dat aldaar [illegible] groot opzien gebaard had, het verzoek om ontslag hetwelk dezer dagen door den kabinetsraad *Rose* ingediend, en door den koning aangenomen is. » *Rose* — heet het in dit berigt — was het eigenlijke en eenige orgaan van het vorige ministerie, een man die door zijn karakter evenmeer als door zijne kunde en werkzaamheid uitblonk. Dat de positie van *Rose* zeer moeijelijk moest worden in het tegenwoordig kabinet, het zich wel voorstellen, alhoewel de hertogin *van Cambridge*, voor haar vertrek, hem dringend aan den koning had aanbevolen. Hij heeft zijne jaarwedde grootendeels behouden, waarvoor hij zich echter heeft moeten verbinden om nimmer eene verkiezing tot lid der algemeene standenvergadering aan te nemen. *Rose* was niet alleen in het kabinet

maar ook in de tweede kamer de vraagbaak, voor al hetgeen de vorige regering betrof; niemand anders dan hij, kon ook zoo goed opheldering en rekenschap geven van maatregelen en besluiten die bijna uitsluitend zijn werk waren. Het was in de vorige staten-vergadering een waarlijk belangwekkend schouwspel om eene discussie tusschen hem en *Stüve* bij te wonen, twee tegenstanders die elkander waardig zijn. *Rose* is een man in den bloei zijner jaren, en vader van een talrijk gezin; hij zal naar men verneemt Hanover verlaten en zich in Brunswijk vestigen. Gelijk verzekerd wordt zal de hofraad *Hüpeden*, die in de jongste staten-zittingen veel goeden wil heeft aan den dag gelegd, de plaats van *Rose* bekleeden. Het gerucht loopt, dat verscheidene ambtgenooten van *Rose* zijn voorbeeld zullen volgen, althans zeker de kanselarij-raad *Wedemeijer* en de landdrost *Meijer*. *Klenze* heeft bij zijnen titel van hofraad, ook nog de opdragt erlangd, om alle regtsgedingen van het kabinet en ministerie te voeren, zoodat hem zeker ook de verdediging van het ministerie in het regtsgeding der zeven Göttinger hoogleeraren, wier klaagschrift eindelijk onlangs bij de justitie-kanselarij ontvangen is, zal opgedragen worden."

— H. M. de keizerin van Rusland is den 28sten des morgens uit München naar Kreuth vertrokken. Omtrent een bezoek van haren gemaal in de beijersche hoofdstad, wist men aldaar niets bepaalds. Men hield het echter voor waarschijnlijk, dat Z. M. onverwacht over Tyrol in de hoevengenoemde badplaats zoude aankomen.

— De bekende Dr. *Bowring*, vice-consul te Alexandrie, is deser dagen te Weenen te Hofpolitz aangekomen.

— Men meldt uit Bern, dat aldaar eene nota van het Oostenrijksche gouvernement, ten behoeve der zwitsersche kloosters, wier goederen geseculariseerd zijn, aangekomen, en onmiddelijk aan de regering van het voorzittend kanton verzonden is.

De landdag heeft besloten, acht vertegenwoordigers uit haar midden naar de districts-vergaderingen in Schwijz te zenden, en daartoe de vijf commissarissen, welke de kantonsvergadering hebben bijgewoond, benevens drie andere, te benoemen, de heeren *Hess* en *Nägeli* hebben zich reeds van deze [illegible] zending verschoond.

— Volgens berigten uit Napels van den 19den was toen de Vesuvius [illegible] zeer onrustig geweest, en werd derzelver [illegible] eene ontelbare menigte nieuwsgierigen bezocht.

— Van den 9den julij schrijft men uit Konstantinopel, dat er op de militaire magt een zwaar vermoeden rustte van de aanleggen het zwaarden te zijn welke die hoofdstad nog gedurig teisteren. In plaats van, gelijk vroeger, dergelijke sporen van ontevredenheid met geweld en op eene bloedige wijze uit te wisschen, helde de Porte thans meer om deze buitensporigheden langs den zachten weg te keer te gaan; zoo had dezelve bij eene legerverordering bepaald, dat de troepen hunnen wensch zou gegeven worden om niet langer hunne voeding in geld maar in natura te ontvangen, enz. Men vroeg zich echter, of deze weg van concessiën wel doel zoude treffen en of niet eerst eenige strenge straf-oefeningen noodzakelijk zouden zijn. In allen gevalle hield men het geven van concessiën in [illegible] hoogst nadeelig voor de hervormingsplannen der Porte, [illegible] te verwachten dan het gevolg dadelijk eene staking [illegible] zoude zijn.

Gravenhage, den 30sten augustus.

Uit 's Gravenhage schrijft men van gisteren: "De verjaardag van Z. K. H. prins *Alexander* is heden in deze residentie gevierd met het spelen der klokken, het uitsteken der vlaggen en het houden van parade; des middags was er diner op het paleis in het Bosch. Gisteren heeft Z. Exc. de baron *van der Cappellen* ten hove gedineerd. Morgen avond is er bal bij Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden, bij gelegenheid van den verjaardag van Z. M. den koning van Pruissen."

— Naar men verneemt, is door de heeren *Paul van Vlissingen* en *Dudok van Heel*, te Amsterdam, in wier stoomwerktuigen-fabrijk, tijdens 's konings jongst verblijf in de hoofdstad en in Hoogstdezelfs bijzijn, het borstbeeld van Z. M. werd gegoten, dit borstbeeld aan H. K. H. mevrouw de prinses *Albert* van Pruissen, aangeboden. De beminde vorstin heeft dit geschenk wel gelieven aan te nemen en bij eenen brief waarin Hoogstdezelve haar genoegen te kennen gaf over de vorderingen welke ook deze tak van industrie in ons vaderland gemaakt heeft, als een bewijs van hare erkentelijkheid eene [illegible] briljanten-ringen den gemelde heeren doen toekomen.

— Bij [illegible] van den 7den julij, heeft Z. M. de volgende [illegible] in aanmerking van uitstekende daden vóór de verovering van Boujol, door de Nederlandsche troepen op Sumatra verrigt, als:

tot ridders der militaire Willemsorde *H. A. Friesart*, kapitein bij den generalen staf, gewezen adjudant van den thans gepensioneerden generaal majoor *Cleerens*; *Wm. J. van Eijk* en *G. J. Donleben*, respectievelijk majoor en 1ste luitenant bij het 1ste bataillon infanterie; *J. C. Linkhaar*, 1ste luitenant bij het 6de bat. inf. *A. F. Drees* en *G. Steudel*, respectievelijk kapitein en luitenant der artillerie; *Szechi*, kanonnier, *Pangerang Soerio Bronto*, inlandsch majoor, en *Pulvino Mollo*, inlandsch 2de luitenant;

tot ridders der orde van den nederlandschen leeuw; *P. Hahn*, chirurgijn-majoor der 2de klasse, en *A. van der Hart*, 1ste luitenant bij het 6de bat. inf.; terwijl aan de voordragt om *C. W. Nilant*, luitenant bij het 6de bat. inf. tot ridder der laatstgemelde orde te benoemen, geen gevolg is gegeven geworden, wegens het overlijden van [illegible] en derzelfs terugreize naar Nederland.

Bij [illegible] besluit is tevens bepaald, dat bij afzonderlijke dag-order eervolle melding zal worden gemaakt van een aantal personen, zoo hoogere als mindere officieren, chirurgijns en fuseliers, welke allen bij het besluit worden opgenoemd.

— Men verneemt, dat Z. M. aan den generaal majoor *van Duynen* heeft vergund het aannemen en dragen van den eeredegen welke hem door de officieren der 14de afdeeling, over welke Z. H. Ed. Gestr. het bevel heeft gevoerd, is aangeboden geworden.

Ook heeft Z. M. aan den 1sten luitenant bij het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs *J. H. Feith* toegestaan het aannemen en dragen van de versierselen der ridderorde van den *H. Stanislas*, 4de klasse, welke hem door Z. M. den Keizer van Rusland geschonken zijn.

— Nog is door Z. M. goedgekeurd de door den nederlandschen consul-generaal in Brazilie gedane benoeming van den heer *F. J. Gervers*, tot vice-consul en kanselier te Rio-Janeiro.

— Door Z. M. is tot arrondissements-ijker alhier benoemd de heer *B. P. Bogaerts*, thans ijker van het vaatwerk.

— Naar wij vernemen is bij dispositie van Z. E. den minister van justitie van den 26sten julij jl. bepaald, dat bij art. 2 van Z. M. besluit van 8 Junij 1827 (Staatsblad n°. 41) aan de daarin vermelde notarissen geen verdere werkkring is toegestaan dan waarin zij thans instrumenteren.

— Onlangs zijn de gemeentebesturen uitgenoodigd, aan de gewestelijke autoriteit, zoo spoedig doenlijk, te doen toekomen eene nominative opgave der manschappen, behoorende tot den 1sten ban van de ligting der schutterij van het afgeloopen jaar, welke om deze of gene reden, tot dusverre niet aan den chef van het korps schutterij, waarvoor zij zijn aangewezen, ter inlijving zijn overgegeven geworden, met opgave tevens van de redenen, welke hiertoe aanleiding hebben gegeven.

— Uit Utrecht schrijft men van den 2den: Dingsdag morgen hadden wij alhier een zwaar onweder, waarbij de bliksem een werkman op de steenbakkerij van Mevr. de weduwe *Rose*, buiten de Tolsteegpoort, heeft gedood. Deze man laat vrouw en kinderen na.

— Luidens bijzondere berigten uit Curaçao van den 21sten, was den 7den dier maand, te Maracaïbo het doodvonnis aan den kolonel *Faria* voltrokken. Behalve eenige requesten die uit Caracas aan het congres van Venezuela gerigt werden om verligting van straf voor den kolonel, en waaronder men er een, onderteekend door den bisschop van Guiana opmerkte, waren uit de westelijke gedeelten der republiek door ruim 7000 personen, meestal huisvaders, verzoekschriften tot dat einde ingediend; doch het congres is van oordeel geweest, dat het den man die, aan het hoofd van vreemdelingen, eenen inval in zijn land gedaan had, niet kon begenadigen. Tijdens zijne executie had er te Maracaïbo eene volksbeweging plaats, welke echter door den bevelhebber der troepen, die op het volk dreigde te doen schieten, spoedig bedwongen was.

— Uit de *Javasche Courant* van den 7den Maart jl. blijkt dat den 18den Februarij te voren, in de residentie Kediri, en wel voornamelijk in de dessas behoorende tot de districten Kotta en Wattjan, regentschap Ngrowo, een buitengewoon hevige storm-vlaag gewoed had, ten gevolge waarvan een mensch omgekomen, drie andere gekwetst, ruim [illegible] woning huizen en een aantal andere gebouwen vernield waren, en eene aanzienlijke schade aan de koffijtuinen was toegebragt.

Het blijkt voorts uit de genoemde Javasche Couranten, dat door Z. Exc. den gouverneur-generaal van Nederlands Indie een aantal benoemingen bij het civiel en militair departement gedaan waren, onder welke men de volgende opmerkt: tot militairen kommandant van Palembang en Benkoelen, de majoor van het 3de bat. inf. *J. A. Schwartz*, met intrekking der benoeming, als zoodanig, van den luitenant-kolonel der infanterie *J. Mees*; tot luitenant-kolonel bij het 9de bat. infanterie, de majoor van dat bataillon *H. J. Roeps*; tot kapitein-adjudant bij den grooten staf, de 1ste luitenant-adjudant van den gouverneur-generaal *P. C. Stutin*; tot kapitein-adjudant bij den generalen staf, de kapitein van het 9de bat. infanterie *A. van der Hart*; enz.

De belgische bladen melden de verheffing van den president van het seminarium van Yperen tot bisschop van Gent.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (1 *Augustus*) waren genoteerd: Belg. 5 pCt. 101¼; 3 pCt. 74¼; Sp. *Ardoin* 20¾; Nap. r. 93⅝; Rom L. 101⅝; Certif. te Ontw. 100⅜; Braz. 79 — Wissel op Amst. en Rott. ¼ pCt. v. pap.

Vervolg en slot van het in ons laatstvorig nommer medegedeeld uittreksel uit het Verslag nopens den staat dezer provincie over den jare 1837.

Van het *fabrijkwezen* dezer provincie heeft gedurende het afgeloopen jaar meerdere levendigheid geheerscht dan vroeger, hetgeen voor een deel te danken was aan de Nederlandsche Handelmaatschappij, welke de fabrikanten met bestellingen begunstigd heeft. In twee te Tilburg aanwezige fabrijken zijn, met toestemming der Staten, stoomwerktuigen daargesteld; terwijl door H. Ed. Gr. Achtb. sedert Julij des vorigen jaars toestemming is verleend tot het oprigten van 1 bitterstokerij, 2 moutwijn-brandertjen, van aardappelen gestookt wordende, 3 bierbrouwerijen, 2 steenbakkerijen, 1 lijmkokerij, 1 olieslagerij en 8 graan-, pel- en moutmolens.

Omtrent den staat van den *landbouw* wordt in het verslag gerefereerd aan een bij hetzelve overgelegd rapport der provinciale kommissie van landbouw. Alleen blijkt, dat in de ongeschiedene in de provincie bestaande meesteven in 1837 zijn gereed geworden, 2060 vaten aanberoofde, 66 vaten 2 en 1, 22 vaten 1 en 1, 14 vaten verstampte en 415 vaten mulling.

Onder de rubriek *zijdeteelt* wordt in het verslag gezegd hetgeen volgt:

» Bij dispositie van den 6den Julij 1847, n°. 6, hebben U Ed. Gr. Achtb. aan ons opgedragen, het aanwenden van demarches bij het gouvernement, tot de oprigting eener maatschappij voor de aankweeking van den moerbezienboom en de daarmede gepaard gaande zijdeteelt in deze provincie, waarbij het verleenen van een subsidie uit de provinciale fondsen, ter bevordering van dien tak van nijverheid, bij U Ed. Gr. Achtb. in nadere overweging zoude kunnen genomen worden.

» Wij zijn eenigzins van dien last afgeweken, omdat, daar eenige notabele ingezetenen zich reeds tot dat einde vereenigd hadden, wij dan ook vermeenden, het tot stand brengen van zoodanige maatschappij liever aan dezen te moeten overlaten, en dat, wanneer zij in hunne pogingen daartoe zouden slagen, dan de gelegenheid zich van zelve zoude opdoen om van de zijde van het provinciaal bestuur mede werkzaam te zijn tot de bereiking van het voorgestelde doel. Met dat oogmerk hebben eenige leden onzer vergadering zich dan ook naar St. Michiels-Gestel begeven, ten einde het aldaar bestaande etablissement van den heer *H. Baron*, in oogenschouw te nemen, en het is naar aanleiding van de mededeeling hunner bevinding, dat wij ons genoopt hebben gevonden, om aan de heeren jhr. *H. B. Martini*, *c. s.*, en aan den heer *H. Baron*, te kennen te geven, dat wij allezins loonerden de eervolle pogingen, die door eerstgenoemden bereids waren gedaan, om de bedoelde Maatschappij tot stand te brengen, en die door laatstgemelden waren in het werk gesteld, om de zijdeteelt in dit gewest in te voeren; dat wij met genoegen zouden zien, dat die pogingen verder met eenen gelukkigen uitslag bekroond wierden; en dat, zoodra de vereeniging tot instandhouding en uitbreiding van dien tak van nijverheid definitief zoude zijn daargesteld, en de statuten, voor dezelve ontworpen of nader te ontwerpen, aangenomen, vastgesteld en door de bevoegde auloriteit zouden goedgekeurd zijn, wij alsdan met de meeste belangstelling zouden overwegen, alle zoodanige voorstellen, als de directie dier vereeniging zoo vermeenen te moeten doen, en die binnen het bereik onzer vergadering zouden zijn en zouden kunnen strekken, om het doel der vereeniging, waarmede de belangen van den landbouw in een zoo naauw verband staan, te helpen bevorderen, waaronder, behalve het verleenen van een subsidie uit de provinciale fondsen, in aanmerking zoude kunnen komen, het aanmoedigen der aankweeking van den witten moerbezienboom, op de daartoe geschikte gronden en in de gemeenten nabij de daar te stellen hoofd- en sub-etablissementen der vereeniging gelegen.

» Wij vleijen ons, dat dit de goedkeuring van U Ed. Gr. Achtb. zal mogen verwerven, en wij kunnen nog hierbij voegen, dat de deelneming in die Maatschappij reeds in zoo verre heeft aangewonnen, dat de statuten voor dezelve aan de goedkeuring des Konings zijn kunnen aangeboden worden, en dat, wanneer die verkregen zal zijn, een allezins nuttige tak van industrie belangrijke voordeelen aan dit gewest zal kunnen aanbrengen.

» Deze zaak thans tot die hoogte gebragt zijnde, is dan ook bij ons ingekomen een verzoekschrift van het voorloopig bestuur dier Maatschappij, om eene bijdrage uit de provinciale fondsen te verlangen, hetwelk der tafel van U Ed. Gr. Achtb. zal worden overgebragt.

Nopens de *veeteelt* wordt in het verslag gezegd, dat, voor zoo verre bekend was, gedurende het jaar 1837, 2,313 merrien in dit gewest zijn gedekt geworden; door het ontbreken van de opgaven van verscheidene hengstenhouders mogt men echter dit getal voor verre beneden het werkelijke houden. Ook zijn onder dat getal niet begrepen 396 merrien welke bij de in dit gewest gestationeerd geweest zijnde, tien hengsten zijn ter dekking gebragt, en van welke 108 veulens zijn voortgekomen. De fokkerij was over het algemeen aangemoedigd door de vele en goed betaalde aankoopen door fransche kooplieden in deze provincie gedaan. Behalve de in eenige gemeenten heerschende longziekte onder de runderen, was de gezondheidstoestand van het vee overigens gunstig.

De ligting der *nationale militie* van dezen jare is in de gewenschte orde ten einde gebragt. Het geheele contingent der provincie heeft bedragen *f* 1,197 man, waarvan in mindering aan de korpsen afgeleverd zijn 1,185 personen; als: 9 naalatigen, zonder loting ingelijfd, 84 plaatsvervangers, 97 nommerverwisselaars, 8 broeders voor broeders en 984 andere lotelingen. Van de 12 aan het contingent alsnog ontbrekende manschappen zijn 5 niet kunnen geïncorporeerd worden, omdat de klassen van dit jaar in 's Hertogenbosch en Tilburg geen genoegzaam getal voor de dienst geschikte lotelingen hebben opgeleverd, terwijl 1 in dienst is gedeserteerd, 1 zich in wedienst bevindt, 1 zich is en van 4 het verblijf tot dusverre niet is kunnen opgespoord worden. — De ligting van dit jaar reeds heeft plaats gehad, volgens de door de Staten ontworpene en door Z. M. bekrachtigde nieuwe verdeeling der militie-kantons, waarbij is aangenomen dat de loting voor de nationale militie over al de gemeenten tot hetzelfde militie-kanton behoorende, zal plaats moeten hebben, zoodat hierdoor een einde wordt gesteld aan de hier en daar gebezigde kunstgrepen om door het overbrengen van de woonplaats naar de kleine gemeenten, zich aan de dienst der nationale militie in de wettige woonplaats te onttrekken; terwijl daardoor tevens de geregelde en geheele aflevering van het contingent meer verzekerd wordt. Het is gebleken, dat deze maatregel, die bovendien de werkzaamheden der autoriteiten vereenvoudigt en meerdere kans aan de lotelingen van niet bevolkte gemeenten aanbrengt, zoowel de tevredenheid der plaatselijke besturen als der lotelingen wegdraagt.

Het getal der voor de dienst bestemde *schutters* der ligting van 1837, heeft bedragen 1181 manschappen, namelijk 245 voor de dienstdoende en 936 voor de plattelandsche; daarvan zijn aangewezen: voor den 1sten han 860 (161 dienstdoende en 699 plattelandsche) en voor den 2den en 3den han 321. Van de 860 voor de dienst bestemden zijn tot dusverre 822 ingelijfd. De ontbrekende 38 personen zijn meerendeels (24) wegens ziekte nog niet naar het bataillon kunnen vertrekken; van de overigen zijn 1 tijdelijk afwezig, 2 gedetineerd, 3 naar andere gemeenten verhuisd en 8 niet op te sporen.

Uit het onderzoek nopens de vraag in hoe verre de *lokalen*, thans door de *regterlijke collegien* geoccupeerd, bij de instelling der nieuwe regterlijke organisatie al of niet geschikt zouden blijven, is gebleken, dat het lokaal te 's Hertogenbosch eene aanzienlijke vergrooting zal moeten ondergaan; dat te Eindhoven geheel zal behooren te worden vernieuwd en vergroot, en aan dat te Breda insgelijks eene meerdere ruimte door aanbouwing zal moeten gegeven worden, al hetgeen aanmerkelijke kosten zal na zich slepen.

Met opzigt tot de *politie en openbare* veiligheid wordt medegedeeld, dat een ontwerp aan H. Ed. Groot Achtb. zou worden onderworpen, ten doel hebbende om de dienst der veldwachters op eenen anderen voet dan tot hiertoe plaats had, in te rigten, waardoor men de klagten over gebrek aan toezigt en wakzaamheid op de particuliere eigendommen, en vooral wegens het niet stipt tegengaan der beschadigingen van houtgewassen en veldvruchten, zou te gemoet komen.

Van regeringswege is over 1836 aan successivelijk toegekende *tegemoetkomingen* aan hen welke, door *onvoorziene rampen* getroffen, aanspraak daarop konden maken, toegewogen de som van f 18,714,50½, zijnde 10 pCt. der geconstateerde schade, boven en behalve eene som van *f* 10,438,34½ aan de door den storm van 29 November 1836 benadeelde gewaorden personen toegekend, hetgeen mede 10 pCt. der geleden verliezen heeft uitgemaakt; — terwijl de tegemoetkoming voor schade wegens onvoorzienne rampen (meestal branden) over 1837 bedragen heeft *f* 18,068,74½, zijnde 30 pCt. der geleden schade. — Van wege de provincie is, ter zoo mogelijke verzachting van het lot der nagebleevenen van de op den 17den November 1837 in de Diez, nabij Engelen, omgekomen zeventien ingezetenen der gemeente Bokhoven, eene geldelijke bijdrage van *f* 600 gedaan.

Wij eindigen dit uittreksel met hier te laten volgen hetgeen het verslag zegt omtrent de schadeloosstelling voor inundatien: » Nopens de toe te kennen schadeloosstelling voor inundatien, ten gevolge van het in staat van beleg stellen en houden der vestingen, bepaalt zich hetgeen daaromtrent sedert het laatst gegeven verslag gebeurd is, tot een meer bijzonder onderzoek met betrekking tot de schaden, te dier zake door de ingezetenen van het gehucht Deuteren, gemeente Geetbets, geleden, en in hoe verre voor dezen of sommigen hunner, uitbetaling of inschrijvingen noodzakelijk zouden kunnen worden geacht."

Le Moniteur du 16 7bre a déclaré que le FEUX ROBERT méritait d'autant mieux la grande médaille d'or qui lui a été décernée par le Roi, que c'est le seul système qui soit le résultat d'une idée-mère et créatrice; en effet, une révolution complète a eû lieu dans les armes à feux: on dirait que la Foudre a été remise aux mains de l'homme, car tout coup part et tout coup porte. — S'adresser pour renseignement à la manufacture, rue du Faubourg Mont-Martre No. 17, à *Paris*.

GETROUWD:

A. F. J. ENGEN-HOUSZ,
Med. Doctor,
EN:
OOSTERHOUT, M. A. B. BRONSGEEST.
den 2, Augustus 1838.

Eenige Kennisgeving.

VERKOOPING VAN

VAST GOED.

Mr. J. F. C. J. DE ROY, Notaris, residerende te *Breda*, zal, ten verzoeke van zijne principalen, op Maandag den 6 Augustus 1838, des avonds ten zeven ure, bij de Wed. Oens, op de Groote Markt te *Breda*, overgaan tot de finale toeschatting van:

1°. Twee, naast elkander staande HUIZINGEN, met ACHTERWONING, PLEIN, TUIN en ERVE, gestaan en gelegen te *Breda*, op de oostzijde van de Ginnekenstraat, beland: noord VAN KAUTEREN, oost Jufvrouw v. MEER, gelw. wijk A., n°. 67 en 68.

Ingebruik te aanvaarden 14 dagen na het geven van den finalen slag.

2°. Eene HUIZINGE, met drie ACHTER-WONINGEN, en ERVE, staande en gelegen alsvoren, op de noordzijde van de Oude en noordzijde van de Nieuwe Boschstraat, beland: noord J. BOUVET, oost M. DE HOON, gelw. wijk D., n°. 323.

In gebruik te aanvaarden 14 dagen na het geven van den finalen slag.

3°. Een perceel HOEFLAND, groot omtrent zeshonderd en zestig roeden en 80 ellen, gelegen onder *Teteringen*, in de *Nieuwe straat*, beland: noord J. BEEKENS, west het *Zuidstraatje*, kadaster sectie D., n°. 473.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.